BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr. 333. Wilno, dnia 11 października 1930 roku.

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

---ooOoo---

§

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Projekt wydatków na cele kulturalne i socjalne w roku 1931.

"Lietuvos Aidas" Nr.228 z dn.7.X.1930 r.

O wydatkach na sprawy kulturalne i socjalne w Litwie daje pojęcie następująca tabelka /w tys.lt./:

	Wydano w 1929 r.	Przewidziano w 1930 r.	Przewiduje się w 1931 r.
Wydatki na cele oświaty, sztuki i kultury: zwyczajne:	35572,3	38484,2	44670,3
nadzwyczajne:	1396,5	3780,1	9589,3
Razem:	36.968,8	42.264,3	54.259,6
Wydatki na cele kultu: zwyczajne:	1.674,6	2.026,7	1.806,7
nadzwyczajne:	120,0	300,0	300,0
Razem:	1.794,6	2.326,7	2.106,7
Wydatki na ubezpieczenie socjalne: zwyczajne:	4.227,8	2.894,1	3.745,7
nadzwyczajne:	271,5	-	280,7
Razem:	4.499,3	2.894,1	4.025,7
Wydatki na cele zdrowotne: zwyczajne:	2.919,2	3.170,5	3.833,7
nadzwyczajne:	12,0	247,1	-
Razem:	2.931,2	3.417,6	3.833,7
Razem:	46.193,9	50.902,7	64.225,7

Głównemi pozycjami wydatków w tej grupie są wydatki na oświatę, kulturę i sztukę i wydatki te rokrocznie wzrastają, co wskazuje, iż prowadzona przez rząd polityka oświatowa ogarnia coraz szersze warstwy ludności. Przymusowe nauczanie zostało wprowadzone niemal na całem terytorjum Litwy, wzrasta liczba szkół zawodowych i specjalnych, personel nauczycielski i ulepszone urządzenia szkolne wymagają coraz więcej środków. W 1930 r. szczególnie zostały zwiększone wydatki nadzwyczajne, które są przeznaczone na cele budowlane: budowę szkół, gimnazjów, muzeum Witolda Wielkiego, kliniki uniwersyteckiej i t.d.

Inne pozycje wydatków w budżecie państwowym są stosunkowo bardzo małe. Przyczyną tego jest nie mała troska rządu o zdrowie ludności, jej kulty albo ubezpieczenia społeczne, lecz to, że o te sprawy oprócz rządu troszczą się jeszcze samorządy i organizacje duchowne. I rząd odegrywa tu rolę drugorzędną, szczególnie pod względem finansowym. Wszelako i na te sprawy rząd wydaje rocznie około 10 miljonów litów.-

Projekt wydatków na sprawy obrony państwa i sprawiedliwości.

"Lietuvos Aidas" Nr.27 z dn.6.X.1930 r.

Wydatki na potrzeby obrony państwa i ministerstwa sprawiedliwości grupują się w następujących pozycjach /w tys.litów/:

	Wydano w 1929r.	Przewidziano w 1930r.	Przewiduje się w 1931r.
Wydatki na obronę kraju:			
zwyczajne:	46616,0	48766,0	50472,0
nadzwyczajne:	3.013,	7304,0	6693,0
	49629,9	56070,0	57165,0
Wydatki na policję państwową:			
zwyczajne:	18066,1	19878,6	21229,1
nadzwyczajne:	56,[illegible]	-	75,0
	18122,7	19878,6	21304,1
Wydatki na instytucje sądowe i domy aresztu:			
zwyczajne:	9039,0	9441,1	10637,3
nadzwyczajne:	-	-	3966,1
	9039,0	9441,1	14603,4
Razem:	76791,6	85389,7	93072,5

Więcej niż połowa tych wydatków przypada na bezpośrednie potrzeby ochrony kraju. Wydatki te przejawiają tendencję corocznego wzrostu. Jest to zupełnie zrozumiałe ze względu na stan naszego państwa, które wymaga wzmocnionej ochrony.

Wydatki na policję państwową również należy zaliczyć do wydatków na ochronę państwa. Pierwsze pozycje wydatków są przeznaczone na organizowanie obrony kraju przed wrogami zewnętrznymi, wydatki zaś na policję przeznaczają się na ochronę państwa wewnątrz. Wydatki te również przejawiają tendencję wzrostu. Nasza policja reorganizowana jest obecnie na wzór policji zagranicznej przez dobranie kadry dobrych policjantów z wyższem wyrobieniem ogólnem i specjalnem. Stawiając w ten sposób policji większe wymagania pod względem wykonywania jej obowiązków, należą ją również lepiej uposażyć. W związku z tem wydatki na policję zwiększają się.

Wydatki na instytucje sądowe i domy aresztu również powoli się zwiększają. Obecnie sądy litewskie są przeciążone pracą. Takie położenie, jak dzisiaj -, wymaga polepszenia. Przewiduje się zwiększyć etaty sądowe, gdyż sądy nie mogą zdążyć na czas z rozstrzyganiem spraw. Zwiększając liczbę sądów,a równolegle z tem i ich etatów, jasnem jest, że należy zwiększyć i wydatki. Przewidywane na 1931 rok wydatki nadzwyczajne w sumie 3,97 milj.lt. mają być przeznaczone na nowe więzienie w Kownie.-

P o ż y c z k i d l a l u d n o ś c i m i e j s k i e j . Rada litewskiego Banku Rolnego opracowała przepisy, podług których bank będzie wydawał pożyczki dla ludności miejskiej.-

T r a n z y t d r z e w a s o w i e c k i e g o p r z e z K ł a j p e d ę . Sowiety zobowiązały się przewozić przez Kłajpedę w pierwszym roku - od 120 tys. do 150 tys. festmetrów drzewa, w drugim roku i następnych - do 200 tys.festmetrów.-

R y b o ł ó s t w o w k r a j u K ł a j p e d z k i m . Według danych kłajpedzkiego Biura Statystycznego, w sierpniu w kraju Kłajpedzkim połów ryby wynosił 138.165 klg. na sumę 223.876 lt. Od początku roku bieżącego do sierpnia złowiono ryby 1.289.453 klg. na sumę 1.474.316 lt.-

W y s t a w y w L i t w i e . W roku bieżącym w różnych miejscowościach Litwy odbyło się 16 rejonowych wystaw rolniczych. Ostatnia wystawa odbyła się 2-go października w Kupiszkach. Sam charakter wystaw znacznie się zmienił. Na poprzednich wystawach dominujące miejsce w dziale hodowli bydła zajmowały konie, obecnie zaś - bydło rogate i trzoda chlewna.-

VII. K Ł A J P E D A".

"M e m e l e r D a m p f b o o t" o p r z e b i e g u s p r a w y s k a r g i k ł a j p e d z k i e j w G e n e w i e. /sprawozdanie/.

"Memeler Dampfboot" Nr.231 z dn.2.X.1930 r.zamieszcza sprawozdanie z przebiegu posiedzenia Rady Ligi Narodów, na którem poruszana była sprawa skargi Kłajpedzian:

Porządek obrad Rady Ligi Narodów w dniu 1 października obejmował jedynie sprawę skargi kłajpedzkiej. Bezpośrednio po otwarciu posiedzenia złożył niemiecki minister spraw zagranicznych dr.Curtius oświadczenie, w którem podkreślił, że na podstawie bezpośrednich rokowań, jakie się odbyły między nim a przedstawicielem Litwy w dniach ostatnich, przedsięwzięto w stosunku do obszaru Kłajpedy środki następujące: Obecny dyrektorjat kałjpedzki zostanie w ten sposób zreorganizowany, że zamiast obu dotychczasowych dyrektorów wejdą w skład dyrektorjatu dwaj przedstawiciele partyj większościowych z dotychczasowego sejmiku. Dyrektorjat ten podaje się po wyborach do dymisji i pełni swe obowiązki jedynie do dnia objęcia władzy przez nowy dyrektorjat. Niezwłocznie po zebraniu się nowego sejmiku gubernator mianuje prezydenta dyrektorjatu, który posiada zaufanie sejmiku po nawiązaniu uprzednio niezbędnego kontaktu z sejmikowemi partjami. Pozatem zajdą zmiany w składzie okręgowych komisyj wyborczych i obwodów głosowania. Komisje te opierać się powinno na zasadach parlamentarnej równości. Pozatem prawo głosowania uzyskają jedynie osoby, posiadające obywatelstwo Kłajpedy. Wreszcie przedsięwzięte zostaną środki w kierunku zapewnienia swobody prasy, przemówień i zgromadzeń.

W związku z powyższem minister Curtius uznał wszystkie te punkty za załatwione i zrzekł się dalszej ich dyskusji w Radzie Ligi Narodów.

Po przemówieniu Curtiusa zabrał głos sprawozdawca p.Hambro /Norwegja/, dając wyraz radości z powodu oświadczeń Curtiusa. Sprawozdawca podkreślił, że kwestja kłajpedzka jest bardzo skomplikowana i wyraził nadzieję, że Rada Ligi Narodów śmiało może nabrać przekonania, że wymienione w oświadczeniu ministra niemieckiego sprawy ostatecznie zostały uregulowane. Dalej p.Hambro wskazał, że inne kwestje, będące tematem skargi, potrzebują jeszcze debatów. Dotyczą one zawiłych zagadnień jurydycznych i finansowych. To też badać je mogą jedynie rzeczoznawcy z obu tych dziedzin w ścisłem porozumieniu z przedstawicielami rządów niemieckiego i litewskiego. Odnośne sprawozdanie zostanie wygłoszone w styczniu na przyszłej sesji Rady Ligi Narodów.

Minister Zaunius oświadczył, jako kolejny mówca, że nic nie może dodać do oświadczeń sprawozdawcy p.Hambro i przedstawiciela niemieckiego. Wreszcie przedstawiciel angielski Dalton przeciwstawił się stanowisku rządu litewskiego, który nie chciał się zgodzić na przyszłe rozważanie sprawy kłajpedzkiej przed Radą Ligi Narodów. Dalton wypowiedział się za potrzebą odwołania się do opinji trybunału haskiego. Następnie znowu zabrał głos minister Zaunius, oświadczając, że należałoby się odwoływać do trybunału haskiego w każdym poszczególnym wypadku ze względu na różnorodność wątpliwych problemów. W danym wypadku chodziłoby rządowi litewskiemu jedynie o procedurę, nie zaś - o konkretne debaty nad skargą kłajpedzką, co do których rząd litewski żadnych zastrzeżeń nie czyni.

Wreszcie sprawozdawca p.Hambro skończył dyskusję, oświadczając, że weźmie pod uwagę wyrażone przez przedstawicieli Anglji i Litwy opinje.-